

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

**MEREKA BENTUK STRATEGI METAKOGNITIF
BERASASKAN KEMAHIRAN BERFIKIR
ARAS TINGGI UNTUK PENGAJARAN
DAN PEMBELAJARAN BACAAN
BAHASA MELAYU**

MAZIYAH BINTI MOHAMMAD

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

**TESIS INI DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK
MEMPEROLEHI IJAZAH DOKTOR FALSAFAH
(PENDIDIKAN BAHASA MELAYU)**

**FAKULTI BAHASA DAN KOMUNIKASI
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS**

2018

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk mereka bentuk pengajaran menggunakan strategi bacaan metakognitif berasaskan kemahiran berfikir aras tinggi (KBAT) untuk pengajaran dan pembelajaran pemahaman bacaan Bahasa Melayu. Kajian juga bertujuan untuk meningkatkan penguasaan KBAT dalam pembelajaran pelajar dan pengaplikasian KBAT dalam pengajaran guru. Kajian melibatkan dua fasa iaitu membina reka bentuk pengajaran dan menilai kesesuaian reka bentuk pengajaran yang dibina. Pembinaan reka bentuk pengajaran dilaksanakan dengan berpandukan kepada langkah-langkah yang terkandung dalam Model Reka Bentuk Pengajaran Dick and Carey. Penilaian kesesuaian reka bentuk pengajaran melibatkan tiga kategori peserta kajian iaitu seorang pakar, tiga orang guru dan tiga puluh enam orang pelajar. Kajian yang dijalankan, bersifat reka bentuk dan pembangunan dengan menggunakan kaedah kualitatif. Sumber dokumen digunakan dalam membina reka bentuk pengajaran. Instrumen pemerhatian dan temu bual digunakan bagi menilai kesesuaian pelaksanaannya dalam pengajaran dan pembelajaran pemahaman bacaan Bahasa Melayu. Data dianalisis secara diskriptif dan diproses secara manual berpandukan Model Interaktif Komponen Analisis Data. Hasil analisis kajian mendapati peserta pakar dan peserta guru bersetuju bahawa Reka Bentuk Strategi Metakognitif - Kemahiran Berfikir Aras Tinggi (SM-KBAT) sesuai untuk digunakan dalam pengajaran dan pembelajaran pemahaman bacaan Bahasa Melayu. Pelajar didapati mampu mengikuti setiap aktiviti pengajaran dan pembelajaran yang dijalankan. Kesimpulan kajian menunjukkan, Reka Bentuk SM-KBAT sesuai untuk pengajaran pemahaman bacaan Bahasa Melayu. Isi kandungan pengajaran adalah relevan, objektif pengajaran boleh dicapai, strategi pengajaran boleh dilaksanakan dan berupaya menarik minat pelajar. Implikasi kajian menunjukkan Reka Bentuk SM-KBAT sesuai untuk dilaksanakan dalam pengajaran dan pembelajaran pemahaman bacaan Bahasa Melayu. Penggunaan Reka Bentuk SM-KBAT dapat meningkatkan penguasaan KBAT pelajar dan pengaplikasian KBAT dalam pengajaran guru.

DESIGNING METACOGNITIVE STRATEGIES BASED ON HIGH ORDER THINKING SKILLS FOR TEACHING AND LEARNING MALAY LANGUAGE READING

ABSTRACT

This study aims to design lessons using metacognitive reading strategies based on Higher Order Thinking Skills (HOTS) for teaching and learning of Malay Language reading comprehension. The study also aims to improve the mastery of higher order thinking skills in students' learning and the application of higher order thinking skills in teaching. The study involved two phases, which develop teaching design and assess the suitability of teaching design. The development of teaching design was carried out based on Dick and Carey Instructional Design Model. The suitability of learning instructional design was involved three categories of participants, namely one expert, three teachers and thirty-six students. The study was conducted using qualitative methods. The source of document was used in order to develop the teaching design. Observations and interviews were used as an instrumentation to assess the suitability of its implementation in the teaching and learning of Malay language reading comprehension. The data were analysed descriptively and manually processed based on Interactive Component Data Analysis Model. The analysis results showed that the experts and teachers agreed that the Metacognition Strategies – High Order Thinking Skills (SM-HOTS) Design suitable for use in the teaching and learning of Malay language reading comprehension. The content of teaching is relevant, achievable learning objectives, teaching strategies can be implemented and able to attract student's interest. The study shows that SM-HOTS Design suitable to be implemented in the teaching and learning of Malay language reading comprehension. The use of SM-HOTS Design can improve student's higher order thinking skills and the application of higher order thinking skills in teaching.

KANDUNGAN**MUKA SURAT**

PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN	ii
BORANG PENGESAHAN PENYERAHAN TESIS	iii
PENGHARGAAN	iv
ABSTRAK	v
KANDUNGAN	vii
SENARAI JADUAL	xv
SENARAI RAJAH	xx
SENARAI SINGKATAN	xxii
SENARAI LAMPIRAN	xxiv
BAB 1 PENDAHULUAN	
1.1 Pengenalan	1
1.2 Latar Belakang Kajian	2
1.3 Pernyataan Masalah	5
1.4 Tujuan Kajian	14
1.5 Objektif Kajian	14
1.6 Soalan Kajian	15

1.7	Kepentingan Kajian	15
1.7.1	Guru	16
1.7.2	Panitia Bahasa Melayu	17
1.7.3	Jabatan Pendidikan Negeri (JPN)	17
1.7.4	Lembaga Peperiksaan (LP)	18
1.7.5	Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM)	19
1.7.6	Pelajar	19
1.8	Skop Kajian	20
1.9	Batasan Kajian	21
1.10	Difinisi Istilah	22
1.10.1	Kemahiran Berfikir Aras Tinggi	22
1.10.2	Strategi Metakognitif	24
1.10.3	Pemahaman Bacaan	25
1.11	Rumusan	27
BAB 2	SOROTAN LITERATUR	
2.1	Pengenalan	29
2.2	Dimensi Kemahiran Berfikir	30
2.2.1	Kemahiran Berfikir Aras Rendah (KBAR)	38
2.2.2	Kemahiran Berfikir Aras Tinggi (KBAT)	41
2.2.3	Pengaplikasian Kemahiran Berfikir Aras Tinggi Dalam Pengajaran Dan Pembelajaran	45
2.3	Teori Kemahiran Berfikir	57
2.3.1	Teori Kemahiran Berfikir Robert Sperry	57
2.3.2	Teori Pelbagai Kecerdasan Howard Gardner	58
2.3.3	Teori Epistemologi Imam Al-Ghazali	58

2.3.4	Teori Konstruktivisme	59
2.4	Model Kemahiran Berfikir	60
2.4.1	Model Bloom	61
2.4.2	Model PADI	63
2.4.3	Model Swart Dan Sandra Parks	65
2.4.4	Model “ <i>California Thinking Skills Proses</i> ”	67
2.4.5	Model Analisis Kod Kemahiran Berfikir Kritis	68
2.4.6	Model Kemahiran Berfikir KPM 2002	70
2.5	Sorotan Kajian Berkaitan Kemahiran Berfikir Aras Tinggi	71
2.6	Perspektif Strategi Dalam Bacaan	86
2.7	Strategi Metakognitif.	93
2.7.1	Strategi Metakognif Dalam Bacaan	112
2.8	Model Reka Bentuk Pengajaran	136
2.9	Kerangka Konsep Kajian	145
2.10	Rumusan	157
BAB 3	METODOLOGI KAJIAN	
3.1	Pengenalan	159
3.2	Reka Bentuk Dan Kaedah Kajian	160
3.3	Prosedur Kajian	169
3.3.1	Analisis Keperluan	170
3.3.2	Fasa Reka Bentuk Dan Pembangunan (Fasa Pertama Kajian)	172
3.3.3	Fasa Penilaian (Fasa Kedua Kajian)	176
3.4	Peserta Kajian	178
3.5	Proses Mengumpul Data	181

3.6	Instrumen Kajian	184
3.6.1	Sumber Dokumen	184
3.6.2	Soal Selidik	185
3.6.3	Temu Bual	186
3.6.4	Reka Bentuk SM-KBAT	187
3.6.5	Teks Bacaan	188
3.6.6	Pemerhatian	191
3.7	Analisis Kajian	192
3.8	Kaedah Analisis Data	194
3.9	Prosedur Analisis Data	197
3.10	Peranan Pengkaji	199
3.11	Etika Kajian	200
3.12	Kesahan Dan Kebolehppercayaan	201
3.13	Rumusan	205
BAB 4	MEREKA BENTUK STRATEGI METAKOGNITIF BERASASKAN KEMAHIRAN BERFIKIR ARAS TINGGI UNTUK PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN PEMAHAMAN BACAAN BAHASA MELAYU	
4.1	Pengenalan	206
4.2	Mereka Bentuk Reka Bentuk SM-KBAT	207
4.2.1	Langkah 1- Kenal Pasti Matlamat Pengajaran	209
4.2.2	Langkah 2 - Membuat Analisis Pengajaran	213
4.2.3	Langkah 3 - Analisis Pelajar Dan Konteks	217
4.2.4	Langkah 4 – Menulis Objektif Prestasi	223
4.2.5	Langkah 5 - Membina Instrument Ujian	227

4.2.6	Langkah 6 - Membangunkan Strategi Pengajaran	234
4.2.6.1	Permulaan Pengajaran (Set Induksi)	240
4.2.6.2	Langkah perkembangan	242
4.2.6.3	Penyoalan	247
4.2.6.4	Penutup Pengajaran	249
4.2.6.5	Rancangan Pengajaran (RPH)	252
4.2.7	Langkah 7 – Membina Atau Memilih Bahan Pengajaran	255
4.2.7.1	Item Pengajaran 1	260
4.2.7.2	Item Pengajaran 2	268
4.2.7.3	Item Pengajaran 3	276
4.2.7.4	Item Pengajaran 4	284
4.2.7.5	Item Pengajaran 5	292
4.2.8	Langkah 8 – Menjalankan Penilaian Formatif	286
4.2.8.1	Ujian Satu Dengan Satu (<i>One To One Evaluation</i>)	301
4.2.8.2	Ujian Kumpulan Kecil (<i>Small-Group Evaluation</i>)	301
4.2.8.3	Ujian Kumpulan Besar (<i>Field Evaluation</i>) Kajian Rintis	302
4.2.9	Langkah 9 – Semak Semula Pengajaran	303
4.2.9.1	Rancangan Pengajaran 1	303
4.2.9.2	Rancangan Pengajaran 2	306
4.2.9.3	Rancangan Pengajaran 3	310
4.2.9.4	Rancangan Pengajaran 4	313
4.2.9.5	Rancangan Pengajaran 5	316

4.2.10	Menjalankan Penilaian Sumatif	321
4.2.10.1	Teks Bacaan Ujian Pasca	322
4.3	Penilaian Kesesuaian Reka Bentuk SM-KBAT	324
4.3.1	Penilaian Peserta Pakar	325
4.3.2.	Penilaian Peserta Guru	328
4.4	Rumusan	333
BAB 5	DAPATAN KAJIAN	
5.1	Pengenalan	334
5.2	Penilaian Kajian	335
5.3	Penilaian Melibatkan Peserta Pakar	339
5.3.1	Penilaian Peserta Pakar: Kenal Pasti Matlamat Pengajaran	341
5.3.2	Penilaian Peserta Pakar: Analisis Pengajaran	343
5.3.3	Penilaian Peserta Pakar: Analisis Pelajar Dan Konteks	345
5.3.4	Penilaian Peserta Pakar: Menulis Objektif Prestasi	352
5.3.5	Penilaian Peserta Pakar: Membina Instrumen Ujian	355
5.3.6	Penilaian Peserta Pakar: Membangunkan Strategi Pengajaran	357
5.3.7	Penilaian Peserta Pakar: Membina Bahan Pengajar	359
5.3.8	Penilaian Peserta Pakar: Penilaian Formatif	361
5.3.9	Penilaian Peserta Pakar: Semakan Semula Pengajaran	362
3.3.10	Penilaian Peserta Pakar: Penilaian Sumatif	364

5.4	Penilaian Melibatkan Peserta Guru	367
5.4.1	Penilaian Peserta Guru: Kesesuaian Reka Bentuk SM-KBAT	368
5.4.2	Penilaian Peserta Guru: Kesesuaian Bahan Pengajaran	372
5.4.3	Penilaian Peserta Guru: Pencapaian Pelajar Mengikuti Pelajaran Menggunakan Reka Bentuk SM-KBAT	375
5.5	Penilaian Melibatkan Peserta Pelajar	379
5.5.1	Penilaian Peserta Pelajar: Kerelevanan Isi Kandungan Pengajaran Menggunakan Reka Bentuk SM-KBAT	383
5.5.2	Penilaian Peserta Pelajar: Kebolehcapaian Objektif Pelajaran Menggunakan Reka Bentuk SM-KBAT	385
5.5.3	Penilaian Peserta Pelajar: Kebolehlaksanaan Strategi Pengajaran Menggunakan Reka Bentuk SM-KBAT	388
5.5.4	Penilaian Peserta Pelajar: Keupayaan Menarik Minat Pelajar Menggunakan Reka Bentuk SM-KBAT	390
5.6	Semakan Semula Pengajaran	393
5.6.1	Semakan Semula Pengajaran – Set Induksi	395
5.6.2	Semakan Semula Pengajaran – Langkah 1	397
5.6.3	Semakan Semula Pengajaran – Langkah 2	399
5.6.4	Semakan Semula Pengajaran – Langkah 3	401
5.6.5	Semakan Semula Pengajaran – Langkah 4	403
5.6.6	Semakan Semula Pengajaran – Langkah 5	407
5.6.7	Semakan Semula Pengajaran – Penutup Pengajaran	413

5.7	Penilaian Berdasarkan Penilaian Sumatif	415
5.8	Rumusan	423
BAB 6	RUMUSAN, PERBINCANGAN, CADANGAN DAN IMPLIKASI	
6.1	Pengenalan	425
6.2	Rumusan Kajian	426
6.2.1	Mereka Bentuk Strategi Metakognitif Berasaskan Kemahiran Berfikir Aras Tinggi	426
6.2.2	Penilaian Kesesuaian Reka Bentuk SM-KBAT Untuk Pengajaran Dan Pembelajaran Pemahaman Bacaan Bahasa Melayu	432
6.3	Perbincangan Kajian	442
6.3.1	Penerapan Kemahiran Berfikir Aras Tinggi	443
6.3.2	Penggunaan Strategi Metakognitif	447
6.3.3	Penggunaan Model Reka Bentuk Pengajaran Dick & Carey	454
6.3.4	Penilaian Kajian	456
6.4	Cadangan Kajian	466
6.5	Implikasi Kajian	470
6.6	Kesimpulan	484

RUJUKAN

LAMPIRAN

SENARAI JADUAL

No. Jadual

Muka Surat

1.1	Pencapaian Malaysia Dalam PISA 2012 Berbanding Negara-Negara Asia Tenggara	9
1.2	Pencapaian Malaysia Dalam PISA Bagi Tahun 2010 Dan 2012	9
1.3	Penggunaan Strategi Metakognitif Dalam Bacaan	23
1.4	Kecekapan Dan Kemahiran Bahasa Tingkatan Empat	25
2.1	Isu Dan Cadangan Tindakan Pelaksanaan Kemahiran Berfikir Aras Tinggi	45
2.2	Langkah-Langkah Pelaksanaan Model Reka Bentuk Pengajaran Dick & Carey	137
2.3	Penjelasan Aras Kemahiran Berfikir Aras Tinggi	140
2.4	Contoh Aktiviti Aras Mengaplikasi	141
2.5	Contoh Aktiviti Aras Menganalisis	142
2.6	Contoh Aktiviti Aras Menilai	143
2.7	Contoh Aktiviti Aras Mencipta	143
2.8	Strategi Metakognitif Dalam Pengajaran Dan Pembelajaran	144
3.1	Perbezaan Jenis Kajian Reka Bentuk dan Pembangunan	154
3.2	Ciri-ciri Penyelidikan Kualitatif	159

3.3	Penetapan Draf Langkah-Langkah Pembangunan Reka Bentuk SM-KBAT	167
3.4	Skop Pelaksanaan Penilaian Reka Bentuk SM-KBAT	169
3.5	Instrumen Kajian	176
3.6	Tujuan Penggunaan Teks Bacaan Dalam Pelaksanaan Pengajaran Dan Pembelajaran Menggunakan Reka Bentuk SM-KBAT	180
3.7	Tujuan dan Tajuk Teks Bacaan Dalam Reka Bentuk SM-KBAT	181
3.8	Fasa Analisis Data Reka Bentuk SM-KBAT	185
3.9	Sumber Dan Kaedah Pengumpulan Data Reka Bentuk SM-KBAT	186
3.10	Langkah-Langkah Analisis Data	189
4.1	Penetapan Langkah-Langkah Pelaksanaan Pembinaan Reka Bentuk SM-KBAT	200
4.2	Jenis-Jenis Kemahiran Berfikir Kritis Dan Kreatif Berdasarkan Huraian Sukatan Pelajaran Bahasa Melayu	201
4.3	Matlamat Reka Bentuk SM-KBAT Untuk Pengajaran dan Pembelajaran Pemahaman Bacaan Bahasa Melayu	203
4.4	Penetapan Markah Item Ujian Peringkat Masuk Pelajar	212
4.5	Objektif Mata Pelajaran Bahasa Melayu Sekolah Menengah	213
4.6	Objektif Mata Pelajaran Bahasa Melayu Tingkatan Empat	214
4.7	Perspektif Utama Objektif Pengajaran	215
4.8	Perkara-Perkara Yang Perlu Diberi Perhatian Dalam Penulisan Objektif Pengajaran	216

4.9	Objektif Pengajaran Dan Pembelajaran Pemahaman Bacaan Bahasa Melayu Tingkatan 4 Berasaskan Reka Bentuk SM-KBAT	216
4.10	Langkah-Langkah Pembinaan Item Ujian	217
4.11	Perkaitan Soalan Rumusan Teks Dengan Reka Bentuk SM-KBAT	219
4.12	Pemarkahan Aspek Rumusan	220
4.13	Perkaitan Soalan Pemahaman Teks Dengan Reka Bentuk SM-KBAT	221
4.14	Pemarkahan Aspek Pemahaman	221
4.15	Panduan Ciri-Ciri Strategi Pengajaran	223
4.16	Aspek Literasi Pisa Dalam Pengajaran Dan Pembelajaran Pemahaman Bacaan Bahasa Melayu	225
4.17	Ciri-Ciri Strategi Pemusatan Pelajar	227
4.18	Strategi Pelaksanaan Pengajaran Reka Bentuk SM-KBAT	228
4.19	Tujuan Induksi Set Dalam Pengajaran Dan Pembelajaran	229
4.20	Cara Menggunakan Aliran Fikiran	229
4.21	Prinsip-Prinsip Induksi Set Yang Baik	230
4.22	Langkah Perkembangan Pelajaran Berpanduan Aras Kemahiran Berfikir Aras Tinggi	231
4.23	Langkah Perkembangan Pelajaran Berdasarkan Strategi Metakognitif	232
4.24	Contoh Aktiviti Pembelajaran Abad Ke-21	233
4.25	Jenis-Jenis Soalan	235
4.26	Bentuk Penyoalan Berkesan	235
4.27	Soalan-Soalan Berunsur Kemahiran Berfikir Aras Tinggi	236

4.28	Perkara Yang Perlu Diberi Perhatian Ketika Membuat Penutup Pengajaran	237
4.29	Kepentingan Penutup Pengajaran	237
4.30	Kepentingan Aktiviti Susulan Dalam Penutup Pengajaran	238
4.31	Kepentingan Rancangan Pengajaran Harian	239
4.32	Panduan Rancangan Pengajaran Pemahaman Bacaan Berpandukan Reka Bentuk SM-KBAT	239
4.33	Penilaian Pembinaan Bahan Pengajaran Dalam Reka Bentuk SM-KBAT	243
4.34	Tajuk Teks Bacaan Bahan Pengajaran Dalam Reka Bentuk SM-KBAT	245
4.35	Skop Soalan Temu Bual Peserta Guru	317
5.1	Analisis Penilaian Kajian	322
5.2	Maklumat Peserta Pakar	324
5.3	Analisis Pencapaian PT3 Peserta Pelajar	331
5.4	Analisis Pencapaian Ujian Peringkat Masuk Pelajar	333
5.5	Maklumat Peserta Guru	349
5.6	Jadual Pelaksanaan Pengajaran / Kajian Rintis Reka Bentuk SM-KBAT	363
5.7	Analisis Kerelevanan Isi Kandungan Pengajaran Reka Bentuk SM-KBAT	364
5.8	Analisis Kebolehcapaian Objektif Pelajaran Menggunakan Reka Bentuk SM-KBAT	366
5.9	Analisis Kebolehlaksanaan Proses Pengajaran Dan Pembelajaran Menggunakan Reka Bentuk SM-KBAT	368
5.10	Analisis Keupayaan Pengajaran SM-KBAT Dalam Menarik Minat Pelajar	371
5.11	Elemen Utama Pengajaran Reka Bentuk SM-KBAT	374

5.12	Analisis Pencapaian Peserta Pelajar Berdasarkan PT3 Dan Ujian Peringkat Masuk	396
5.13	Analisis Perbandingan Ujian Pra Dan Ujian Pasca Kajian Reka Bentuk SM-KBAT	398

SENARAI RAJAH

No Rajah		Muka Surat
2.1	Kategori Kemahiran Berfikir Taksonomi Bloom	58
2.2	Dimensi-Dimensi Program P.A.D.I. (Peningkatan Dan Asuhan Daya Intelek)	60
2.3	Model Kemahiran Berfikir R. Swartz Dan Sandra Parks	62
2.4	Model Kemahiran Berfikir Hirarki ‘California Skills Process Model’	63
2.5	Model Kemahiran Berfikir ‘Analisis Kod Kemahiran Berfikir Kritis’ (AKKBK)	65
2.6	Model Kemahiran Berfikir KPM 2002	66
2.7	Model Metakognitif Flavell	94
2.8	Komponen Pengetahuan Metakognitif Flavell	95
2.9	Model Metakognitif Wilson	105
2.10	Model Proses Berfikir Berkaitan Operasi Metakognitif	107
2.11	Struktur Metakognisi Nelson	111
2.12	Langkah-Langkah Pengajaran Strategi Metakognitif Dalam Membaca	125
2.13	Peringkat Pengaplikasian Strategi Metakognitif Dalam Pengajaran Bacaan Dan Pemahaman	127
2.14	Proses Pengajaran Berasaskan Model Glaser	132

2.15	Proses Pengajaran Berasaskan Model Pengajaran SIM	132
2.16	Model Reka Bentuk Pengajaran ADDIE	133
2.17	Model Reka Bentuk Pengajaran ASSURE	134
2.18	Model Reka Bentuk Pengajaran Dick & Carey	135
2.19	Taksonomi Bloom (Hirarki Anderson: 2001)	140
2.20	Kerangka Konseptual Kajian	147
3.1	Ringkasan Prosedur Kajian	161
3.2	Peringkat Pembangunan Reka Bentuk SM-KBAT	166
3.3	Proses Pengumpulan Data	175
3.4	Proses Analisis Data Kualitatif	184
3.5	Model Interaktif Komponen Analisis Data	187
3.6	Set Kategori Pembinaan Data	189
4.1	Analisis Pelaksanaan Reka Bentuk SM-KBAT Untuk Pengajaran Dan Pembelajaran Pemahaman Bacaan Bahasa Melayu	206
5.1	Perbandingan Ujian Pra Dan Ujian Pasca	398

SENARAI SINGKATAN

BPK	Bahagian Pembangunan Kurikulum
HOTS	<i>Higher Order Thinking Skill</i>
IPT	Institusi Pengajian Tinggi
JPN	Jabatan Pendidikan Negeri
KBAR	Kemahiran Berfikir Aras Rendah
KBAT	Kemahiran Berfikir Aras Tinggi
KBKK	Kemahiran Berfikir Kreatif Dan Kritis
KPM	Kementerian Pendidikan Malaysia
KSSR	Kurikulum Standard Sekolah Rendah
LPM	Lembaga Peperiksaan Malaysia
OECD	<i>Organisation For Economic Corporation And Development</i>
PADI	Peningkatan Dan Asuhan Daya Intelek
PISA	<i>Program For International Student Assessment</i>
PMR	Penilaian Menengah Rendah
PPK	Pusat Perkembangan Kurikulum
PPPM	Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia
PT3	Pentaksiran Tingkatan Tiga
SPM	Sijil Pelajaran Malaysia
TIMSS	<i>Trends In International Mathematics And Science Study</i>

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi
xxiii

UPSI

Universiti Pendidikan Sultan Idris

UPSR

Ujian Pencapaian Sekolah Rendah

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

SENARAI LAMPIRAN

- A Surat Kesahan Instrumen Kajian
- B Maklumat Peserta Pelajar
- C Analisis Penilaian Peserta Guru Terhadap Kesesuaian Reka Bentuk SM-KBAT
- D Analisis Penilaian Peserta Guru Terhadap Kesesuaian Bahan Pengajaran Reka Bentuk SM-KBAT
- E Analisis Penilaian Peserta Guru Terhadap Pencapaian Pelajar Dalam Pengajaran Dan Pembelajaran Menggunakan Reka Bentuk SM-KBAT

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Bab ini menghuraikan perkara-perkara penting yang menjadi dasar kepada kajian yang dijalankan. Bagi memudahkan pemahaman terhadap huraian tersebut, bab ini dibahagikan kepada beberapa sub tajuk iaitu latar belakang kajian, pernyataan masalah, tujuan kajian, objektif kajian, soalan kajian, kepentingan kajian, skop kajian, batasan kajian dan definisi istilah.

1.2 Latar Belakang Kajian

Transformasi kurikulum pendidikan dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2013-2025 memberi penekanan kepada konsep kemahiran berfikir aras tinggi yang berupaya melahirkan generasi yang mempunyai pemikiran kritikal dan kreatif. Transformasi yang dilakukan ini akan mengubah pengajaran dan pembelajaran yang sebelum ini lebih bertumpu kepada peperiksaan dan menghafal. Melalui kurikulum yang digubal, kemahiran berfikir aras tinggi akan memberi inisiatif supaya pelajar tidak lagi hanya menghafal untuk menghadapi peperiksaan, sebaliknya tahu menggunakannya (Ifwat Tun Tuah: Berita Harian, 2013).

Bahagian Pembangunan Kurikulum (BPK) 2013 menjelaskan bahawa penekanan terhadap kemahiran berfikir aras tinggi pada dasarnya adalah untuk meningkatkan pencapaian pelajar dalam '*Trends In International Mathematics and Science Study (TIMSS)*' dan '*Program for International Student Assessment (PISA)*'. Secara keseluruhannya pencapaian Malaysia dalam TIMSS dan PISA amat membimbangkan. Hal ini kerana, 60% soalan yang dikemukakan dalam TIMSS dan PISA adalah berbentuk aplikasi dan penaakulan yang melibatkan kemahiran berfikir aras tinggi. Analisis pencapaian menunjukkan pelajar sekolah di Malaysia lemah dalam menjawab soalan yang memerlukan kemahiran berfikir aras tinggi.

Sehubungan dengan itu, kemahiran berfikir aras tinggi perlu diterapkan dalam sistem pendidikan supaya pelajar berkeupayaan menaakul, membuat unjuran dan mengaplikasi pengetahuan dalam suasana yang berlainan. Di samping itu, pelajar juga memerlukan ciri-ciri kepimpinan untuk bersaing di peringkat global. Hal ini kerana,

menjelang tahun 2016 peraturan soalan berbentuk kemahiran berfikir aras tinggi akan ditambah sehingga merangkumi 80% daripada keseluruhan soalan UPSR, 80% dalam pentaksiran pusat untuk Tingkatan 3 (PT3), 75% daripada keseluruhan soalan bagi mata pelajaran teras SPM dan 50% bagi soalan mata pelajaran elektif SPM (Lembaga Peperiksaan, 2012).

Oleh sebab aspek bacaan merupakan salah satu elemen yang difokuskan dalam pengajaran dan pembelajaran Bahasa Melayu dan penilaian PISA, penerapan kemahiran berfikir aras tinggi terhadapnya perlu dipertingkatkan oleh para guru. Menurut Idris Mohd Radzi (2009), pemahaman sesebuah teks berlaku apabila seseorang pembaca mendapat makna daripada interaksinya secara sengaja dengan teks. Pemahaman akan bertambah apabila pembaca dapat menghubungkan idea yang dipersembahkan dalam bentuk cetakan dengan pengetahuan dan pengalamannya secara aktif dan dapat membina representasi mentalnya tentang teks dalam ingatan jangka panjang beliau. Oleh sebab itu, pembaca yang berjaya mempunyai dua sifat iaitu membaca dengan tujuan tertentu dan sentiasa aktif dalam bacaan (Sousa, 2005).

Membaca dengan tujuan tertentu bermaksud pembaca menetapkan sesuatu tujuan sebelum mereka melakukan pembacaan seperti mencari maklumat, hiburan atau berjaya dalam sesuatu ujian. Manakala pembacaan aktif pula bermaksud mereka sentiasa menggunakan sepenuhnya pengalaman dan pengetahuan tentang dunia di luar teks untuk memahami teks yang dibaca, memahami kosa kata dan struktur bahasa dan mahir menggunakan strategi membaca. Apabila mereka berdepan dengan sesuatu masalah, mereka tahu memilih dan menggunakan strategi membaca yang berkesan untuk menyelesaikannya. Kepentingan strategi dalam pengajaran bacaan

